

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Α'

30 ΙΟΥΝΙΟΥ 1923

ΑΡΙΘ. 5

„ΕΝΩΣΙΣ,,

Δώδεκα χριστιανικά ὀρθόδοξα Σωματεῖα τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς συνελθόντα συνέπηξαν ὁμοσπονδίαν «Ἐνώσεως» τῶν ἀπανταχοῦ τοῦ Ἑλληνισμοῦ λειτουργούντων Σωματείων, ἧς σκοπὸς τυγχάνει «ἡ ὑπεράσπισις καὶ ἐδραίωσις τῶν θρησκευτικῶν καὶ ἠθικῶν ἀρχῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ λόγῳ τε καὶ ἔργῳ, καὶ ἡ ἐνίσχυσις παντὸς ἐπὶ μέρους Σωματείου ἐπιδιώκοντος τὸν σκοπὸν τοῦτον». Ἐπὶ τούτῳ ἐδημοσίευσαν «Ἐκκλησίαν» πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, δι' ἧς, διαπιστοῦντα τὴν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ κοινωσίᾳ χαλάρωσιν τῶν χριστιανικῶν ἠθικῶν ἀρχῶν παρὰ τε τῷ ἀτόμῳ, τῇ οἰκογενεῖᾳ καὶ τῇ κοινωσίᾳ, προσκαλοῦσι τοὺς ζηλωτὰς τῆς πατρῴου θρησκείας καὶ τῶν ἀγῶν ἑλληνικῶν ἡθῶν καὶ παραδόσεων ὅπως συσπειρωθῶσι περὶ τὴν «Ἐνωσιν» πρὸς τελεσφόρον ἐμπέδωσιν τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν ἐν τε τοῖς ἀτόμοις καὶ τῇ καθόλου ἑλληνικῇ κοινωσίᾳ.

«Ὅσοι—λέγει σὺν ἄλλοις ἢ ἐν λόγῳ Ἐκκλησίας — ὄσοι, βλέποντες τὸ θράσος τῆς κακίας, τὰς προσπάθειάς καὶ ἐπιτηδεύσεις αὐτῆς μὲ σκοπὸν τὴν νίκην καὶ τὴν καταπίπτειν τοῦ ἀγαθοῦ, κλονίζεσθε εἰς τὰς ἰδέας ὁμῶν καὶ τὰς ἀρχάς, ἃς οἰκογένεια εὐσεβῆς ἐνέπνευσεν εἰς ὑμᾶς καὶ τὸ Σχολεῖον μετὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐδίδεξαν ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων, στήτε ἀκλόνητοι, μὴ θορυβήσθε, ἀλλὰ συσπειρωθῆτε περὶ τὴν Ἐνωσιν τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανικῶν Σωματείων, ἔχουσαν ἀπόλυτον τὴν ὑποστήριξιν τῆς ἐπισήμου Ἐκκλησίας, καὶ ἐμβλημα ἱερὸν τῆς ὁποίας εἶνε ἡ διαφύλαξις τῶν ἱερῶν καὶ ὁσίων τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς καὶ τῆς ψυχῆς. Ὅσοι ἐκ τῶν Ἑλλήνων, βλέποντες τὴν προϊούσαν ἀποσύνθεσιν τῆς κοινωσίας καὶ τὸν ταχὺν ἐκφυλισμὸν τοῦ ἀτόμου, κινδυνεύουσι νὰ περιέλθωσιν εἰς ἀπόγνωσιν, μὴ διακρίνοντες περὶ αὐτῶν τὴν δύναμιν ἐκείνην, ἧτις θὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὸ κακόν, ἃς ἐγγραφῶσι μέλη εἰς τὰ ἀπανταχοῦ λειτουργούντα ὀρθόδοξα Χριστιανικά Σωματεῖα, καὶ ἐν ἀγάπῃ καὶ ὁμονοίᾳ καὶ ἐν συνδέσμῳ μετὰ τῆς Διοικούσης τὴν Ἐνωσιν Ἐπιτροπῆς, ἃς ἐργασθῶσι διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ αὐτῆς. Καὶ ὄσοι, τέλος, ἐνθεοὶ ζηλωταὶ τῆς ὀγιοῦς διδασκαλίας τοῦ Ἐσταυρωμένου, αἰσθάνεσθε πόθον ὑποκάρδιον ὅπως ὅλαις δυνάμεσιν ἐργασθῆ-

τε ὑπὲρ τοῦ ὀριστικοῦ θριάμβου αὐτῆς, σπηρίξατε τοὺς κλονιζομένους, τονώσατε τοὺς ἀδυνάτους, ἐνθουσιασατε τοὺς ἀπεγνωσμένους, διδάξατε τοὺς ἐν σκότει τῆς ἀγνωσίας καθημένους, καὶ συντονίσατε πάσας ὑμῶν τὰς ἐνεργείας πρὸς ὅλην τὴν δρᾶσιν τῆς Ἐνώσεως, εἰς δόξαν Χριστοῦ καὶ ἀκμὴν καὶ πρόδοον ἀπρόσκοπτον τοῦ Ἑλληνισμοῦ».

Τὸ γεγονός τῆς συνένωσης τῶν ἐπὶ μέρους Σωματείων, τῶν ἐπιδιωκόντων τὴν ἐπικράτησιν χριστιανικῶν ἀρχῶν ἐν τε τοῖς ἀτόμοις καὶ ἐν τῇ κοινωσίᾳ ἡμῶν, εἰς μίαν ὁμοσπονδίαν πρὸς ἀπαρτισμὸν μιᾶς συνισταμένης δυνάμεως τῆς ἐπὶ μέρους δυναμικῆς τῶν ὁμοφρόνων Σωματείων, δύνανται νὰ σημειώσῃ σταθμὸν ἐν τῷ βίῳ τῆς Ἑλληνικῆς κοινωσίας, ἐὰν δυνθῆ ἡ «Ἐνωσις» πρῶτον μὲν νὰ ἀποκομίσῃ διδάγματα ἐκ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς τύχης τῶν ἐκλιπόντων καὶ ἐκ τῆς ἐξελίξεως τῆς δράσεως ἐνὸς ἐκάστου τῶν ὀρισταμένων Σωματείων, δεῦτερον δὲ νὰ διαγνώτῃ τὰ μέσχα, δι' ὧν εἶνε ἐπιτευκτὸς ὁ σκοπός, τὸν ὁποῖον διατυποῖ ἡ ὑπ' ὄψει ἡμῶν Ἐκκλησίᾳ τῆς «Ἐνώσεως».

Οἱ πάντες κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον γνωρίζομεν μετὰ πόσου συνήθως ἐνθουσιασμοῦ ἰδρῶνται τὰ Σωματεῖα, οἱ Σύλλογοι, οἱ Σύνδεσμοι, πόσον δὲ βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἡ θερμότης τοῦ πρώτου ζήλου καταπίπτει εἰς τὸ μηδὲν καὶ θάττον ἢ βράδιον τὸ Σωματεῖον ἢ φυτοζωοῦν περιπίπτει εἰς ἀδράνειαν, ἢ καὶ ἐντελῶς διάλυεται καὶ ἀφανίζεται.

Προχέιρως ἐνταῦθα ψυχολογοῦντες τὴν σταδιοδρομίαν τῶν Σωματείων, διαπιστοῦμεν ὡς κύρια αἰτία τοῦ βαθμιαίου μαρασμοῦ καὶ τοῦ ἀσφαλοῦς ἀθέων ναυαγίου κυρίως δύο εἶναι ἃς ἐνὸς μὲν τὸ φιλόπρωτον τῶν μελῶν, καὶ ἃς ἐτέρου τὸ πολυάσχολον αὐτῶν. Ἡ προεδροθηρία καὶ ἡ παντοία ἄλλη τιμοθηρία καὶ ἐπιδειξιομανία, ἧτις ἐπιπολαίως μὲν ἐμφανίζεται ὡς φιλοδοξία εὐγενῆς εἰς τὸ εὖ ἀριστα καὶ ὠφελιμώτατα πράττειν, κατὰ βάθος δ' ὅμως εἶνε γνησιωτάτης ἐγωπαθείας προαγωγῆς, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀποβαίνει ὁ μοιραῖος τῶν Σωματείων σάραξ, ὅστις, κατ' ὀλίγον ὑποτρώγων τὴν ζωτικότητά των, καταδικάζει, τέλος, αὐτὰ εἰς τὸν μαρασμὸν καὶ τὸν θάνατον.

Ἄλλ' οὐχ ἥττον ἐπικίνδυνος ἐχθρὸς τῆς ἀνθήσεως

τῶν Σωματείων εἶνε καὶ τὸ πολυάσχολον τῶν Συμβουλίων των. Ὁ πρῶτιστος ὄρος τῆς ἐδοκιμήσεως παντὸς Σωματείου εἶνε ἢ εἰς τὴν λειτουργίαν καὶ τὴν προαγωγὴν τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ ὀλόφυχος καὶ ταῦτ' αὐτὸ φανατικὴ ἐπέκτασις. Ἄλλ' ὅταν οἱ ἐντεταλμένοι τὴν διοίκησιν αὐτοῦ ἦνε ἄνθρωποι λίαν πολυμέριμοι, ἐξικνῶσι δηλαδὴ ἅπασαν αὐτῶν τὴν ἐνεργητικότητα καὶ δραστηριότητα εἰς τὰς πολλὰς ἀτομικὰς αὐτῶν ὑποθέσεις, εὖτω δὲ ἀπορροφῶνται ὀλόκληροι ὑπὸ τῶν ἰδίων ἐαυτῶν ἢ καὶ ἄλλων συμφερόντων, ἀλλοτρίων τοῦ κύκλου τῶν συμφερόντων τοῦ ὕπερ ἐκλήθησαν νὰ διακυβερνήσωσι καὶ προαγάγωσι Σωματείου, ἐνόητον, ὅτι τοῦτο, ἀμελούμενον, ἢ ἔστω καὶ ἐν δευτέρᾳ μοίρᾳ τίθεμενον, ἀναντιρρήτως θὰ ὑφίσταται λόγῳ μόνον καὶ τύποις, οὐχὶ δὲ καὶ πράγματι καὶ οὐσίᾳ.

Ἐδοχῶς ὅμως διὰ τὴν «Ἐνωσιν τῶν χριστιανικῶν Σωματείων» δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι τοιαῦτα ζητήματα ἐσωτερικοῦ καταρτισμοῦ καὶ γενικῆς ὀργανώσεως δὲν θὰ παρουσιασθῶσιν. Τοῦτο δὲ διότι οἱ ἀναλαβόντες τὴν πρωτοβουλίαν τῆς συστάσεως αὐτῆς, ὀρμώμενοι ὑπὸ πνεύματος γενικῆς ὠφελείας τῆς κοινωνίας, θὰ ἐργασθῶσιν ἐνζήλωτος, ἀπὸ κοινοῦ, πρὸς πλήρη ἐπιτυχίαν τοῦ ὀφηλοῦ σκοποῦ ὃν ἔταξαν. Ἐπιλαμβανόμενοι τῆς ἐρευνῆς τῶν γενικῶν ζητημάτων καὶ λελογισμένως ἀποφαινόμενοι περὶ τῶν μέσων τῆς κοινωνικῆς ἐξυγιάνσεως, κατὰ τὸ πρόγραμμα τῆς ἐνεργείας, ὕπερ ἐν ἄλλῃ στήλῃ ἐκτίθεται παρὰ τῆς διοικήσεως ἐπιτροπῆς, θὰ προαγάγωσι διὰ τοῦ λυσιτελεστέρου τρόπου, ἐπὶ τοῦ πεδίου πάντοτε τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ἔργον τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς τῶν ὀνῶσεως τῆς κοινωνίας, δεξιὸι παραστάται τῆς ἐπισήμου Ἐκκλησίας ἀποβαίνοντες.

ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΧΙΛΙΑΣΤΩΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 2306
Διεκπ. 2213

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Ἰουνίου 1923

Πρὸς τοὺς κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν εὐσεβεῖς καὶ Ὀρθοδόξους Χριστιανοὺς.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος μετὰ πολλῆς λύπης πληροφορεῖται ὅτι ἀπὸ τίνος χρόνου κατέκλυσαν τὴν Ἑλλάδα ἄνθρωποι εἰνες ἐξ Ἀμερικῆς προερχόμενοι, οἵτινες μετὰ πολλῶν χρημάτων, πλοῦτον πολὺν κακοδοξίῶν συναποκομίζοντες, ἀποπειρῶνται νὰ διασπείρωσιν αὐτὰς διὰ δημοσιευμάτων καὶ διὰ θορυβωδῶν διαφημίσεων πρὸς ἀποπλάγησιν τοῦ εὐσεβοῦς Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Ἐκ καθήκοντος δὲ ἀξιοχρέου κηδομένη ἡ Σύνοδος τῆς ψυχικῆς σωτηρίας παντὸς τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἅμα δὲ προνοοῦσα καὶ ἐπιποθοῦσα ὅπως προφυλάξῃ τοὺς περὶ τὴν πίστιν ἀπλοустέρους ἐκ τῶν πλανῶν καὶ κακοδοξίῶν τού-

των, νοουθετεῖ καὶ παραγγέλλει πᾶσιν, Ὑμῖν, τοῖς πιστοῖς τῆς Ἐκκλησίας τέκνοις, ἵνα προσέχητε μὴ πλανηθῆτε ὑπὸ τῶν ψευδοδιδασκάλων τούτων, οἵτινες, ὁπαδοὶ ὄντες τοῦ Καρόλου Ρωσσέλ, «Σπουδαστὰς τῶν Ἁγίων Γραφῶν» ἑαυτοὺς ὀνομάζουσι καὶ ὑπὸ τὸ πρόσχημα τοῦτο ἔνδυμα μὲν προβάτου φέροντες, ἔσωθεν δὲ λύκοι ἀρπυγες, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, ὄντες, ἐμφανίζονται ὡς ψευδοπροφῆται, παραγγέλλοντες, ὅτι μετὰ δύο περιποῦ ἔτη θὰ συντελεσθῇ ἡ δευτέρα παρουσία τοῦ Κυρίου! Συμφύροντες δ' εὗτοι πᾶσαν κακοδοξίαν, παλαιὰν τε καὶ νέαν, καὶ τὰς Ἱερὰς διαστρέφοντες Γραφὰς, ἀθετοῦσι τὰ θεμελιωδέστερα δόγματα τοῦ Χριστιανισμοῦ, εἰον τὸ τῆς Ἁγίας Τριάδος, τῆς Θεότητος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ὑπεστάσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τῆς ἀθανασίας τῶν Ἀγγέλων καὶ τῆς ψυχῆς τοῦ Ἀνθρώπου, προσέτι δὲ ἀρνοῦνται τὴν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καθιδρυθεῖσαν Ἐκκλησίαν, τὰ Μυστήρια καὶ τὴν ἱερατικὴν τάξιν. Κεντρικὸν δὲ σημεῖον τῶν πλανῶν αὐτῶν ἀποτελεῖ ἡ χιλιαστικὴ θεωρία, ἐξ ἧς καὶ «χιλιασταί» ὀνομάζονται. Ἐπαναλαμβάνοντες τὴν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καταδικασθεῖσαν ἀύστατον θεωρίαν τῶν ἀρχαίων χιλιαστῶν, ἦν ἐν τῷ Προτεσταντισμῷ ἀνεγένεσαν ἰδίως οἱ Ἀναβαπτισταὶ ἐκ παρερμηνείας χωρίου τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ Ἰωάννου (20,4), διδάσκουσιν, ὅτι οἱ ἄμαρτωλοὶ θὰ ἐξαρκνησθῶσι διὰ τοῦ θανάτου, ἀναμασσῶντες δὲ τὴν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ὡσαύτως καταδικασθεῖσαν πανθειστικὴν θεωρίαν τῆς ἀποκαταστάσεως, ἀρνοῦνται τὴν ὑπαρξίν τῆς αἰωνίου κολάσεως διὰ τοῦ ἀμαρτωλοῦς, ὡς μέλλοντας νὰ ἐξαρκνησθῶσι διὰ τοῦ θανάτου.

Ὁ Κύριος καὶ οἱ Ἀπόστολοι συνέστησαν προσοχὴν ἀπὸ τοιούτων ψευδοπροφητῶν καὶ διαστρεφῶν τῆς ἀληθείας καὶ μέλημα ἔταξαν πρῶτιστον τῶν πνευματικῶν ποιμένων τὴν προφύλαξιν τῶν πιστῶν ἀπὸ τῆς διδασκαλίας τοιούτων ψευδοδιδασκάλων (Ματθ. 7, 15 Πράξ. 20, 28, 29). «Ὅθεν ἡ Ἱερά Σύνοδος καθῆκον αὐτῆς λογίζεται, ἵνα προφυλάξῃ τὸν Ἑλληνικὸν Λαόν ἀπὸ τῶν «Σπουδαστῶν τῶν Γραφῶν» ἢ «Χιλιαστῶν» λεγομένων ψευδοπροφητῶν καὶ αἰρετικῶν τούτων καὶ νὰ συστήσῃ αὐτῶν, ὅπως μὴ πιστεύῃ εἰς τὰς θρασυτάτας καὶ ψευδεῖς προρρήσεις καὶ εἰς τὰς κακοδοξίας αὐτῶν.

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἶπεν, ὅτι τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν τῆς δευτέρας καὶ ἐνδόξου αὐτοῦ παρουσίας μόνος ὁ Πατὴρ γινώσκει (Ματθ. 24, 36), ὅστις ἔθετο χρόνους καὶ καιροὺς ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ (Πράξ. 1, 7), παρήγγειλε δὲ νὰ γρηγορῶμεν καὶ προσευχώμεθα, ὅπως πάντοτε ὦμεν ἔτοιμοι, διότι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γνωρίζωμεν τὸν χρόνον τῆς δευτέρας παρουσίας (Ματθ. 24, 22 Λουκ. 21 36). Ταύτης θὰ προηγηθῶσι διάφορα σημεῖα καὶ γεγονότα, ὅσοι δὲ κατὰ διαφόρους ἐκτάκτους περιστάσεις ὑπέλαβον, ὅτι ταῦτα συνετελέσθησαν ἤδη καὶ προεῖπον ὀρισμένον χρόνον τῆς δευτέρας παρουσίας, οἰκτρῶς διεψέθησαν, ὡς διαψευσθῶσιν ἀναμφίβολως καὶ οἱ «Σπουδασταὶ τῶν Γραφῶν» Χιλιασταί. Ἐν τῷ Συμβόλιῳ τῆς πίστεως ὀμολογοῦμεν περὶ τοῦ Κυρίου, ὅτι πάλιν θὰ ἔλθῃ μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκροὺς καὶ προσδοκῶμεν ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Πιστεύομεν ἀκραδάντως, ὅτι σκοπὸς τῆς δευτέρας παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμεῶς εἶναι ἡ καθολικὴ κρίσις τοῦ κόσμου, ὅτι θὰ ἀναστῶσιν ὄχι μόνον οἱ δίκαιοι, ὡς ἰσχυρίζονται οἱ χιλιασταί, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄμαρτω-

λοί, οί μὲν εἰς «ἀνάστασιν ζωῆς», οἱ δὲ εἰς «ἀνάστασιν κρίσεως» (Ἰωάν. 6, 29), οἱ δὲ τότε ζῶντες θὰ ἀλλαγῶσι (Α΄ Κορ. 25, 52). Ἡ δοξασία τῶν χιλιαστῶν, καθ' ἣν ὁ Κύριος θὰ ἔλθῃ, ἵνα βασιλεύσῃ μετὰ τῶν δικαίων ἐπὶ χίλια ἔτη, εἶναι τελείως ἀβάσιμος καὶ ἀποκλείεται ὑπὸ τῶν σαφειστάτων ῥήσεων τοῦ Κυρίου περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς δευτέρας αὐτοῦ παρουσίας. Ὁ Κύριος βασιλεύει ἤδη τὴν βασιλεῖαν τῆς χάριτος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἥς εἶναι κεφαλὴ (Ἐφεσ. 1, 20—23, 4, 11—13 Ἰωάν. 18 37), κατὰ τὴν δευτέραν δὲ παρουσίαν αὐτοῦ ἡ βασιλεία αὐτοῦ θὰ τελειωθῇ καὶ θὰ λαμπρυνθῇ ὡς ἀτελεῦτος καὶ αἰώνια βασιλεία ἐκδηλουμένη ἐν ἀπάσῃ τῇ δυνάμει καὶ τῇ ὑπερφουεστάτῃ αὐτῆς μεγαλειότητι. Εἰς τὴν βασιλείαν ταύτην, ἥς «οὐκ ἔσται τέλος», θὰ εἰσέλθωσιν οἱ δίκαιοι, οἱ δὲ ἀμαρτωλοὶ ἀπελευσονται «εἰς κόλασιν αἰώνιον» (Ματθ. 24, 25), ὑφιστάμενοι τὰς συνεπειὰς τοῦ κακοῦ καὶ τῆς ἀμαρτίας. Οἱ ἰσχυρισμοὶ τῶν χιλιαστῶν περὶ τοῦ διὰ θανάτου ἐξαφνισμοῦ τῶν ἀμαρτωλῶν καὶ τῆς «ἀποκαταστάσεως» τῶν πάντων ὀφείλονται εἰς διαστrophὴν τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ εἰς ἐπανάληψιν δοξασιῶν, ἃς ἡ Ἐκκλησία κατεδίκασεν ὡς ἀντικειμένας εἰς τὴν Θεῖαν Ἀποκάλυψιν. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἐν τῇ Ἀποκαλύψει ποιεῖται λόγον περὶ «δευτέρου θανάτου» τῶν ἀμαρτωλῶν (2, 11), ἀλλ' ὑπὸ τοῦτον ἀκριβῶς ἐννοεῖ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν φυσικὸν θάνατον, τὸν πνευματικὸν θάνατον τῶν ἀμαρτωλῶν, μετὰ τὸν ὅποιον δὲν θὰ ὑπάρξῃ ἀνάστασις, ἀλλ' ὅστις θὰ εἶναι αἰώνιος (20, 6, 21, 8), κατὰ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Πρὸς ὑμᾶς, τὰ εὐσεβῆ τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας τέκνα, ἡ Ἱ. Σύνοδος ἀπενθυνομένη συνιστᾷ προσοχὴν ἀπὸ τῶν «Σπουδαστῶν τῶν Γραφῶν» ἢ «Χιλιαστῶν» λεγομένων καὶ ἀποφυγὴν ἀπὸ τῶν τερατωδῶν αἰρετικῶν αὐτῶν πλανῶν, τὴν ἐκ μέσου ὑμῶν ἀπομάκρυνσιν τῶν ὑπόουλων τούτων πολεμίων τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῶν φθοροποιῶν αὐτῶν δημοσιευμάτων, τῶν διασπαρέντων εἰς πᾶσαν γωνίαν τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἀνέκαθεν κατεδίκασε καὶ καταδικάζει τοιαύτας πλάνας. «Ὡς; ἐστύλος καὶ ἑδραῖωμα τῆς ἀληθείας» (Α΄ Τιμ. 3, 15) ἡ Ἐκκλησία ἀπέκρουσε καὶ ἀποκρούει, κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου καὶ τῶν Ἀποστόλων, τοὺς ψευδοπροφήτας καὶ ψευδοδιδασκάλους, τοιοῦτοι δὲ εἶναι καὶ οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος αἰρετικοί, εἴτινες σκανδαλίζουσι καὶ ταράττουσι τὰς συνειδήσεις τῶν πιστῶν καὶ οὐδενὸς φεῖδονται μέσου, ὅπως μεταδώσωσι τὰς πλάνας αὐτῶν.

Ὅθεν ἡ Ἱ. Σύνοδος ἀκραδάντως πέποιθεν, ὅτι ὑμεῖς, τὰ πιστὰ τῆς Ἐκκλησίας τέκνα, ὑπακούοντα εἰς τὴν φωνὴν αὐτῆς θὰ συντελέσητε προθύμως εἰς τὴν ἀπόκρουσιν τῶν νέων τούτων πολεμίων τῆς Ἁγίας ἡμῶν Θρησκείας, ἐξακολουθήσητε δὲ εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα διακρατοῦντες καὶ προσθεύοντες τὴν ἀγίαν ἡμῶν Ὀρθόδοξον πίστιν, πίστιν, ἣν αὐτὸς ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς περὶδωκεν, οἱ Ἀπόστολοι ἐδίδαξαν, οἱ Μάρτυρες ὡμολόγησαν καὶ ἡ μήτηρ ἡμῶν Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ὡς πάνσεπτον παρακαταθήκην διὰ ποταμῶν αἱμάτων καὶ ἀνυπερβλήτων θυσιῶν ἀχραντον καὶ ἀμώμητον διετήρησε καὶ διεφύλαξεν, ἐπὶ τὴν ἀσάλευτον δὲ ταύτην πέτρην τῆς Ὀρθοδόξου πίστεως ἱστᾶμενοι ἑδραῖοι καὶ ἀκραδάντοι θὰ ζητεῖτε βίαν ἐνάρετον ἐκπληροῦντες μὲν τὸ ἀγαθὸν πρὸς τὴν κληρονομίαν τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ βασιλείας, ἀπαρνούοντες δὲ τὸ κακόν, πρὸς ἀπαλλαγὴν τῆς αἰωνίου κό-

λάσεως, κακὸν δὲ λογιζόμενοι καὶ τὰς ἀξιοκατακρίτους πλάνας τῶν καλουμένων «Σπουδαστῶν τῶν Γραφῶν» ἢ «Χιλιαστῶν».

Ταῦτα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ὡς τεταγμένη ὑπὸ τε τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων ἀγρυπνος φρουρὸς καὶ φύλαξ τῆς ἀγίας ἡμῶν Ὀρθοδόξου πίστεως, καθηκόντως διδάσκει καὶ παραγγέλλουσα, εὐχεταὶ διαπύρως, ἵνα ὁ Θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας Ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, διατηρῇ Ὑμᾶς ἕσασαι ἀμέμπτους καὶ ἀκεραίους ἐν τῇ πίστει, πρεσβεύοντας καὶ δοξάζοντας ὅσα ἡ μία, ἀγία, καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησία ὁμολογεῖ καὶ διαφυλάττει εἰς δόξαν τοῦ ἐν Τριάδι ὑμνουμένου καὶ προσκυνουμένου Θεοῦ, Ἐκκλησίας δὲ καύχημα εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, τῆς ἐλπίδος ἡμῶν.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ Πρόεδρος
 † Ὁ Φαν. καὶ Θεσ. ΕΥΘΥΜΙΟΣ
 † Ὁ Σύρου Τήνου Ἀνδρου ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
 † Ὁ Ναυπακτίας καὶ Εὐρουτανίας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ
 † Ὁ Τριχκης καὶ Σταγῶν ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ
 Ὁ Α΄ Γραμματεὺς
 Ἀρχιμ. Γερμανὸς Ἀρ. Ρουμπάνης

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΑ ΕΙΡΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡ.
 ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Τῇ Α. Μακαριότητι τῷ Μητροπολίτῃ Ἀθηνῶν καὶ Προέδρῳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ὑπερίμῳ καὶ Ἐξάρχῳ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομῳ, τὸν ἐν Χριστῷ ἀσπασμὸν φιλαδέλφως ἀπονέμομεν.

Μακαριώτατε,

«Χριστὸς Ἀνέστη».

Μετὰ πολλῆς τῆς χαρᾶς ἐλάβομεν καὶ ἀνέγνωμεν τὰ ἀπὸ 18 Μαρτίου 1923 εἰρηνικὰ Γράμματα τῆς Ὑμετέρας θ. Μακαριότητος.

Εὐτυχῆσαντες νὰ γνωρίσωμεν προσωπικῶς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ νὰ παρακολουθήσωμεν ἐν ταῖς κυρίαις γραμμαῖς τὴν φαινήν ἐν τῇ Θεολογικῇ Ἐπιστήμῃ δοῶσιν αὐτῆς, ἀσιμένως ἠκούσαμεν μετὰ τῶν περὶ Ἡμᾶς ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν Ἀρχιερέων τῆς νήσου καὶ τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος τὸ ἄγγελμα τῆς εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Θρόνον Ἀθηνῶν ἐκλογῆς αὐτῆς καὶ ἐμακαρίσαμεν οὐ μόνον τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἐλευθέρας Μητροῦς, τοιοῦτου Πνευματικοῦ ἀρχηγοῦ ἀξιοθεύσαν, ἀλλὰ καὶ τὴν καθόλου Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἐκ τοιοῦτου τηλαυγοῦς Φάρου ἀπλέτως μέλλουσαν νὰ φωτισθῇ.

Τὸ περιλάλητον δὲ ἐκεῖνο προγονικὸν γνωμικὸν περὶ τοῦ πῶς ἄριστα αἱ πόλεις ἤθελον κυβερνηθῆ εὖρεν ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, τηρουμένων, νοεῖται, τὸν οἰκείων ἀναλογιῶν, πλήρη τὴν ἐφαρμογήν.

Μακαρία ἀληθῶς ἡ Ἐκκλησία, ἡ κτησαμένη τοιοῦτον ἀρχηγόν, ἐν ᾧ ὁ ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἱ. Χριστοῦ δοθεὶς χαρακτηρισμὸς τοῦ καλοῦ Πνευματικοῦ Ποιμένου πλήρη εὐρίσκει τὴν ὑπόστασιν καὶ πάντα

τὰ ὑπὸ τοῦ Οὐρανοβάμονος Ἀποστόλου διαγραφόμενα προσόντα τοῦ Ἐπισκόπου περιλάμπρως μαρτυροῦνται ὑπὸ πάντων τῶν γνωρισάντων τὴν Ὑμετέραν ἀγάπην.

Τὰ δὲ ἅμα τῇ ἀναρρήσει Αὐτῆς εἰς τὸν περίπυτον Θρόνον ἐπακολούθησαντα, ὁ ἐνθρονιστήριος Αὐτῆς λόγος, αἱ Ἐγκύκλιοι πρὸς τὸν Ἱερὸν Κλήρον καὶ τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα, τὰ εἰρηνικά πρὸς τοὺς ἀρχηγούς Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν Ἰσλάμματα καὶ πάντα τὰ ἔκτοτε ἐπιχειρηθέντα ὑπ' Αὐτῆς ἀποτελοῦσι μεγαλεπήβολον ἀπαρχὴν καὶ πρόγραμμα ἀφορῶν οὐ μόνον εἰς πλήρη ἀναδιοργάνωσιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ μεγαλοεργὸν ὄθησιν εἰς τὰ τῆς ὅλης Ὁρθοδοξίας πράγματα, οὕτως ὥστε ἢ ἐπὶ τῶν χριστιανῶν ἀγαθῇ ἐπίδρασις τῆς Ἐκκλησίας ν' ἀποβῇ μᾶλλον καρποφόρος εἰς τοὺς ἐκτάκτως κρισίμους τούτους καιρούς.

Εἰς τοσοῦτον μέγαν καὶ ἱερὸν ἀποδυθεῖσα ἀγῶνα ἢ Ὑμετέρα πεπνυμένη Μακαριότης ἐν τῇ ἐγνωσμένῃ ἀξιαγάστῳ μετριοφροσύνῃ Αὐτῆς ἐπικαλεῖται καὶ τὴν συμβολὴν τῆς καθ' Ἡμᾶς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας.

Συνομολογοῦντες μετὰ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος τὴν ἀλήθειαν πάντων τῶν ὑπ' Αὐτῆς τοσοῦτον ἐμβριθῶς καὶ εὐστόχως διαγραφομένων ὡς ἀπαιτητῶν πρὸς ἀναξωογόνησιν τῶν τῆς καθ' ὅλου Ἐκκλησίας, καὶ ἔχοντες ἱερὸν καθήκον ὅπως συντελέσωμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τοῦτο, πᾶν προφρόνως θέλομεν δρᾶσθαι πάσης ἐκάστοτε εὐκαιρίας πρὸς συχνοτέραν πνευματικὴν ἐπικοινωνίαν καὶ συνεργασίαν μετὰ τῆς ἀγαπητῆς ἡμῶν Ὑ. Μακαριότητος ἐν οἷς ἂν ἐνδείχθῃ.

Ἐπὶ δὲ τούτοις μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἀγαπητῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν Ἀρχιερέων ἀναπέμποντες πρὸς τὸν Ὑψιστον Θεοῦ δεήσεις, ὅπως διατηρῇ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν ὑγείᾳ θαλερᾷ καὶ εὐσταθεῖ καὶ ἐνισχύῃ πρὸς αἰσίαν καὶ μακρὰν διαποιμαντορίαν τοῦ Θεοῦ ἐν Αὐτῇ ἐμπεισιτευμένου λογικοῦ ποιμνίου,

Ἐν Ἀρχιεπισκοπῇ Κύπρου τῇ 19]2 Μαΐου 1923.

Διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης

Ἐν Χριστῷ ἀδελφοί

† Ὁ Κύπρου ΚΥΡΙΛΛΟΣ

ΤΟ ΚΑΛΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΜΕΣΟΝ ΔΙΑΠΛΑΣΤΙΚΟΝ

Ἡ ἱστορία, ὁ ἀψευδὴς οὗτος μάρτυς, μαρτυρεῖ ἔτι ἐκεῖνοι οἱ λαοὶ προώδευσαν καὶ ἐμεγαλοῦργησαν, ὅσοι εἶχον τὸ εὐτύχημα νὰ ἀναδειξῶσιν ὄχι τόσον στρατηγούς σπουδαίους καὶ πολιτικούς συνετούς, ἀλλ' ὅσοι ἠτύχησαν νὰ ἔχωσι σοφοὺς καὶ συνετοὺς ἀνδρας οἱ ὅποιοι διὰ τῶν ἠθικῶν αὐτῶν συγγραμμάτων κατάρθωσαν νὰ διαπλάσωσι τὸν λαὸν καὶ νὰ ἀναδείξωσι τοὺς καλοὺς ἀρχόντας, διὰ τῶν ὁποίων ἐξυψώθη τὸ ἔθνος. Καὶ ἀπεναντίας, ὅπου οἱ λογαγράφοι

κατέπεσαν καὶ ἐφρόντισαν νὰ ὑπαβάλωσι τὰς κατωτέρας ὁμὰς τοῦ ἀνθρώπου, ἐκεῖ μετ' ὀλίγον εἶδομεν τοὺς λαοὺς νὰ παρακμάζωσιν, ἵνα μετὰ μίαν ἡμέραν ἐξαφανισθῶσιν. Ἐπομένως καὶ ἡ ἐθνικὴ ἡμῶν φιλοτιμία ἐπιβάλλει, ὅπως προσπαθῶμεν παντὶ σθένει νὰ ἐκδίδωται ἠθικά, σεμνά, μεγαλοεργὰ συγγράμματα, τὰ ὁποῖα νὰ ἐγγυῶνται τὴν ἀκμὴν καὶ πρόδοον τοῦ ἔθνους.

Εὐκόλον θεδαιῶς εἶναι νὰ ἀπαγορεύσωμεν εἰς τοὺς νέους τὴν ἀνάγνωσιν πονηρῶν ἀναγνωσμάτων. Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ τοῦτο μόνον. Διότι ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια εἶναι πλασμένη πάντοτε νὰ ἐργάζεται. Ὅπως ὁ στόμαχος ἔχει ἀνάγκην τροφῆς, οὕτω καὶ ἡ διάνοια ἔχει ἀνάγκην πνευματικῆς τροφῆς. Φυσικά λοιπόν, ἀφ' οὗ συστήσωμεν εἰς τοὺς νέους νὰ μὴ ἀναγινώσκωσι τὰ ἠθοφθόρα ἀναγνώσματα, δεφειλομεν νὰ ἀνταποκριθῶμεν πρὸς τὴν δίψαν τῆς διανοίας αὐτῶν δι' ἄλλων.

Εὐτυχῶς μορφωτικὰ περιοδικὰ ἔχομεν ἀρκετά, καὶ καθαρῶς θρησκευτικὰ, καὶ ἠθικοκοινωνικὰ. Ἀλλ' ἂν καὶ ἔχομεν ἀρκετά, ἐν τούτοις δὲν τυγχάνουσι τῆς προπούσης ὑποστηρίξεως ἐκ μέρους τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας, οὐδὲ ἀκόμη καὶ αὐτῆς τῆς οἰκογενείας. Καὶ ἐνῶ εἰς τὸν κατάλογον τῶν καθημερινῶν ἐξόδων ὅλοι σχεδὸν γράφουσι καὶ ποσὸν ἀρκετὰ σημαντικὸν δι' ἀσήμαντα ὄντως πράγματα, περὶ ἐνὸς θρησκευτικοῦ περιοδικοῦ οὐδὲ κἄν γίνεται μνεία. Διὰ τῆς Διότι, ὅπως δι' ἄσχυρῶν πολλοί, τὰ ἔξοδα δὲν μᾶς ἐπαρκοῦσιν, ἢ, τὸ ὀλιγώτερον, ἢ διὰ τοῦτο δαπάνη ἀποτελεῖ ἐν περιττὸν ἐξοδον. Καὶ πόσον ἀπαιτεῖται δι' ἐν θρησκευτικὸν περιοδικὸν; 30 ἢ 50 δραχμαὶ τὸ ἔτος; Εἶναι μέγα τὸ ἐξοδον; Διὰ νὰ διορθώσῃ κανεὶς τὰ ὑποδήματά του ἔχει ἀνάγκην 30 καὶ 50 δραχμῶν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐγγραφῇ συνδρομητῆς ἐνὸς ἠθικοπλαστικοῦ περιοδικοῦ θεωρεῖ βαρύτερον ἐξοδον.

Ἄλλοι προφασίζονται ὅτι δὲν ἔχουν καιρὸν, εἶναι πνιγμένοι εἰς τὰς ἐργασίας. Ποίας ἐργασίας; Εἰς τὴν βιωτικὴν μέριμναν, εἰς ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις, εἰς πολλὰς κοινωνικὰς ἐπισκέψεις. Ἀλλ' ἐρωτῶ, ἔχουσι καιρὸν νὰ ἀναγινώσκωσι τὰς ἐφημερίδας; Μάλιστα, καὶ ἂν εἶναι καὶ δύο τὴν ἡμέραν. Τότε ἂν ὑπάρχη καιρὸς διὰ τὰς ἐφημερίδας, πρέπει νὰ ὑπάρχη περισσότερος διὰ τὰ μορφωτικὰ περιοδικὰ, τὰ ὁποῖα ἄλλως τε ἀπαξ τῆς ἐβδομάδος ἐκδίδονται.

Ἄλλ' ἡ δικαιολογία γνωρίζετε ἀπὸ τί προέρχεται;

Ὅχι διότι δὲν ὑπάρχει καιρὸς. Ὅχι. Ἀλλὰ διότι δὲν ἐξηγέρθη τὸ ἐνδιαφέρον πρὸς τὸ καλόν, πρὸς ἠθικοποίησιν ἡμῶν. Διότι τί ὠφελεῖ, παρακαλῶ, ἂν προσπαθῶμεν νὰ ἀποκτήσωμεν μεγάλην περιουσίαν, αἱ ἐπιχειρήσεις μας νὰ πηγαίνουν καλά, ἢ κοινωνικὴ μας θέσις νὰ ὑψοῦται, ἀφ' ἑτέρου ἡμᾶς, παραμελοῦμεν τοῦ ἠθικοῦ ἐξευγενισμοῦ τοῦ ἀτόμου μας;

Εἰς τί θὰ μᾶς χρησιμεύσωσι τὰ πλούτη, ἡ μεγάλη κοινωνικὴ ὑπόληψις εἰς μίαν δυστυχίαν, εἰς μίαν συμφορὰν, εἰς ἓνα θάνατον; Μήπως τὰ ἐξωτερικὰ καλὰ δύνανται νὰ μᾶς ἀνακουρίσωσιν; Μόνον ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία θὰ μᾶς παρηγορήσῃ καὶ θὰ ἀνακουφίσῃ ἀσφαλῶς. Πότε; Ἐὰν γνωρίζωμεν τὰς διδασκαλίας τῆς λεπτομερῶς. Καὶ ἐμπεριστατωμένως καὶ λεπτομερῶς μανθάνωμεν, ὁπότεν ἀναγινώσκωμεν θρησκευτικὰ περιοδικά.

Ἐπάρχει δὲ καὶ ἄλλη ὠφέλεια, ὅχι μικρότερα ταύτης. Ποία; Διὰ τῆς ἀναγνώσεως θρησκευτικῶν περιοδικῶν μορφώνομεν ἠθικοὺς χαρακτήρας, οἵτινες ὁσυνειδητῶς μεταδίδονται εἰς τὰ παιδία. Τέκνον δέ, τὸ ὅποιον βλέπει τὸν πατέρα του μελετῶντα μετὰ προσοχῆς καὶ εὐλαβείας θρησκευτικῶν περιοδικῶν, θὰ ἀναγκασθῇ ὑπὸ τοῦ ἐμφύτου νόμου τῆς μιμήσεως νὰ μελετήσῃ καὶ αὐτό. Τοῦτο εἶναι ἡ μέγιστη ἐπιτυχία τῆς οἰκογενείας. Διότι τὸ παιδί, συνηθίσαν νὰ μελετᾷ ἠθικὰ περιοδικά, θὰ διαπλασθῇ ἠθικῶς καὶ ἡ οἰκογένεια θὰ δοκιμάσῃ τὴν μεγαλύτεραν χαρὰν διὰ τὸ εὐτύχημα αὐτό. Διότι καὶ εὐπειθὲς θὰ γίνῃ τὸ τέκνον καὶ προοδευτικὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ πονετικὸν πρὸς τοὺς γονεῖς του. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ πτωχότερος τῶν ἀνθρώπων πρέπει εἰς τὸ ἐξῆς νὰ ἔχῃ ἐν τοῦλάχιστον θρησκευτικὸν περιοδικόν, διὰ νὰ μὴ εἴπωμεν δύο καὶ τρία.

Ἐκτὸς ὁμῶς τῶν περιοδικῶν ὀφείλομεν τοὺς νέους νὰ τοὺς ἐφοδιάσωμεν καὶ μὲ κατάλληλα βιβλία, τερπνὰ, ἀλλ' ἠθικά. Εἰς τοῦτο πραγματικῶς ὕστερεῖ ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία. Εἰς ὅλας τὰς χώρας τῆς Εὐρώπης ὑπάρχουσι βιβλία εἰς κομψὸν σχῆμα ἐκδοδόμενα διὰ πάσας τὰς ἡλικίας, τὰ ὅποια ἀποδλέπουσιν εἰς τὴν ἠθικὴν διάπλασιν τῶν νέων. Εἶναι δὲ γεγραμμένα κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ προσελκύωσι καὶ τοὺς μᾶλλον ψυχροτέρους νέους καὶ τοὺς ἐπιρροπεστέρους εἰς τὴν κακίαν. Εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲ ἀτυχῶς δὲν ἐκδίδονται τοιαῦτα.

Διατί; Διότι δὲν ὑποστηρίζονται. Πέρυσιν ἤρξατο ἐκδίδων ὥραια τοιαῦτα βιβλιάρια διὰ τοὺς νέους, εἴτε ἐξ Εὐρωπαϊκῶν συγγραφέων διὰ ἐλευθέρας μεταφράσεως, εἴτε ἐξ Ἑλλήνων συγγραφέων, ὁ καθηγητῆς κ. Δ. Κουϊμουτσέπουλος, ἀλλὰ ἀτυχῶς δὲν ὑποστηρίχθη δεόντως καὶ διὰ τοῦτο ἐπαύσεν. Εἰς τοῦτο ὁμῶς εἶναι ἀνάγκη νὰ δοθῇ μεγάλη ὠθησις. Πρέπει δηλαδὴ νὰ συστήσωμεν καὶ νὰ παρακαλέσωμεν τοὺς δυναμένους λογίους μας, ὅπως ἐκδίδωσιν ἐπιμοδομητικὰ βιβλία πρὸς διάπλασιν τῶν νέων. Θὰ ἐπιτευχθῇ δὲ τοῦτο, ἐὰν ἰδρυθῇ εἰς σύλλογος, ὁ ὅποτος νὰ ἀναλάβῃ τῇ συμμετοχῇ τῶν καταλλήλων συγγραφέων τὴν ἐκδοσὶν βιβλιαρίων διαπλαστικῶν τῆς νεότητος, τὴν πώλησιν καὶ τὴν εὐρυτάτην διάδοσιν των.

Ἡ σαφρογραφία μᾶς ἔχει κατακλύσει, καὶ ἡ ἀ-

σέβεια ὕψος θρασεῖαν τὴν κεφαλὴν, ὥστε εἶναι ἀπαραίτητος ἀνάγκη, ὅσοι συναισθάνονται θαθέως τὴν σῆψιν, εἰς τὴν ὅποιαν φερόμεθα, καὶ πονοῦσι τὴν νεολαίαν μας, νὰ ἐργασθῶσι συντόμως πρὸς καλυτέρευσιν, ἐξευγενισμόν καὶ ἠθικοποίησιν αὐτῆς.

Σ. Γ. Α.

ΥΠΟΤΑΓΗ ΕΙΣ ΤΟ ΘΕΙΟΝ ΘΕΛΗΜΑ

Γενηθήτω τὸ θελήμα σου
(Ματθ. σ. 10)

Καθημερινῶς ἐπαναλαμβάνομεν τοὺς θαυμασίους αὐτοὺς λόγους τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἀποδίδοντες εἰς αὐτοὺς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παθητικὴν μᾶλλον ἔννοιαν, δηλαδὴ εἰς περιπτώσιν θυσίας, δοκιμασίας, λύπης, ἀποφασίζομεν νὰ ὑποταχθῶμεν εἰς τὸ θεῖον θέλημα, ἀφοῦ δὲν ἠμποροῦμεν νὰ πράξωμεν καὶ ἄλλο τι. Οὕτω προσπαθοῦμεν νὰ δεχθῶμεθα τὰ δυσάρεστα τῆς ζωῆς κατὰ τὸ δυνατόν χωρὶς καμμίαν δυσανασχέτησιν, χωρὶς γογγυσμόν καὶ χωρὶς ἀντίστασιν εἰς τὸ θεῖον ἄτοῦ θέλημα, ἀν καὶ τοῦτο ὅχι πάντοτε.

Ἐπάρχει ὁμῶς καὶ ἡ ἐνεργητικὴ ἄς εἴπωμεν, ἔννοια τοῦ ὡς ἄνω ρητοῦ. Δὲν πρέπει ἀπλῶς νὰ δεχθῶμεθα τὸ θεῖον θέλημα, ὅταν ἐκδηλώνεται κατὰ τοιοῦτον ὡς ἄνω τρόπον, ἀλλὰ πρέπει προκαταβολικῶς νὰ εἴμεθα διατεθειμένοι νὰ δεχθῶμεν ἀγογγύστως αὐτό, ὅπως καὶ ἀν ἐκδηλωθῇ. Ὅταν καὶ ἡ ψυχικὴ μας διάθεσις εἶνε τοιαύτη, ὥστε νὰ ἀναγνωρίζῃ τὴν ἀνάγκην τῆς τυφλῆς ἀποδοχῆς τοῦ θεοῦ θελήματος προκαταβολικῶς, τότε ἐπιτυγχάνεται ἡ ἐκδήλωσις ἐν ἡμῖν τῆς εὐεργετικῆς ἐννοίας τοῦ «Γενηθήτω τὸ θελήμα σου».

Ἐπειτα ἄς μὴ ἐπαναλαμβάνωμεν τὸ «γενηθήτω τὸ θελήμα σου» μόνον ἐν καιρῷ δοκιμασίας, ἀλλὰ καὶ ἀνὰ πᾶσαν ὥραν καὶ στιγμήν τοῦ βίου ἡμῶν, ὁπότεν παρουσιάζονται διάφορα ζητήματα ποικίλης φύσεως καὶ εὐρισκώμεθα εἰς ἀπορίαν περὶ τοῦ πρακτέου.

Ἐς ἀκολουθῶμεν τότε ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ὑπαγορεύει ἡ συνείδησίς μας, ὁ ἐν ἡμῖν ἀλάνθαστος αὐτὸς ἀντιπρόσωπος τοῦ θεοῦ θελήματος, καὶ ἄς περιφρονῶμεν τὴν κοινὴν γνώμην, ἡ ἑποῖα δυστυχῶς συχνὰ ἀντίκειται πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Πᾶσα ἀντίστασις εἰς τὸ θεῖον θέλημα γεννᾷ ἀναγκαίως τὸν θάρυν Σταυρὸν τῆς ζωῆς. Ἐς παραβάσωμεν τὴν θεῖαν καὶ τὴν ἰδικὴν μας θέλησιν μὲ δύο ἐπιμήκη τεμάχια ξύλου. Ἐφ' ὅσον αἱ δύο θελήσεις εὐρίσκονται ἐν ἁρμονίᾳ καὶ συμπράττου, τότε μᾶς παρουσιάζουν τὴν εἰκόνα τῶν δύο ἐκείνων τεμαχίων ξύλου εἰς θέσιν παράλληλον. Κατὰ τὴν στιγμήν ὁμῶς καθ' ἣν αἱ δύο θελήσεις συγκρούονται καὶ ἔρχονται εἰς ἀντίθεσιν, τότε διασταυροῦνται καὶ παρουσιάζουν τὴν εἰκόνα τοῦ σχήματος τοῦ Σταυροῦ, ὅστις εἶνε καὶ ὁ Σταυρὸς τῆς καθημερινῆς μας ζωῆς.

Ἄς ἀποφύγωμεν τὴν σύγκρουσιν πρὸς τὸ θεῖον θέλημα καὶ ἄς δεχώμεθα ἀγογγύστως αὐτό, ὄντες προκαταβολικῶς διατεθειμένοι καὶ ἔτοιμοι διὰ τὴν ἀποδοχὴν του. Ἡ ἀέναος προσευχή μας ἄς εἶνε : «Γενηθήτω τὸ θέλημά σου».

Ε. Λ. Α.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἐσημειώθη ἔν τινι ἐφημερίδι, ὅτι ἡ ἐπ' ἐσχάτων παρατηρηθεῖσα παρ' ἡμῖν λογοτεχνικὴ ἐπίδοσις ὀφείλεται καὶ εἰς τὴν τουωθεῖσαν τελευταίως μεταφραστικὴν κίνησιν, διότι διὰ τῆς μεταφράσεως δοκίμων λογοτεχνικῶν ἔργων ἐν ξένη γραμμικῶν γλώσσῃ κατέστησαν ταῦτα γνωστὰ εἰς τὸ ἀναγινώσκον ἑλληνικὸν κοινόν. Ἐκ τῆς ἀφορμῆς ταύτης ὀφείλομεν νὰ παρατηρήσωμεν πρῶτον μὲν, ὅτι αἱ πλείους τῶν μεταφράσεων δὲν εἶνε κατὰ πάντα ἐπιτυχεῖς, διὰ τὴν ὑπὸ τῶν πλειόνων μεταφραστῶν ἀτελεῖ γυνῶσιν τῶν γλωσσῶν, ἐξ ὧν μεταφράζουσι· δευτέρον δέ, ὅτι, ὡς τὰ πολλά, ἐκ τῶν ξένων μεταφράζονται οὐ μόνον ὅσα εἶνε ἀμφιβόλου ὠφελείας, ἀλλὰ καὶ πολλά θετικῶς ἐπιβλαβῆ. Καὶ ὅτι μὲν ἀτελεστάτη τυγχάνει ἡ διδασκαλία τῶν ξένων γλωσσῶν ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν σχολείοις δῆλον καὶ ἐκ τούτου, ὅτι οἱ ἐκ τῶν γυμνασίων εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἐγγραφόμενοι φοιτηταὶ δὲν εἶνε παντάπασιν εἰς θέσιν ἐν ταῖς φροντιστηριακαῖς αὐτῶν ἀσκήσεσι νὰ ἐπωφελῶνται συγγραμμάτων ξένων. Ὅσοι δὲ καθ' οἰομένην τρόπον ἀπέκτησαν γνώσεις ξένων γλωσσῶν, ὁσάκις ἐπιδίδονται εἰς μεταφράσεις, ἐκλέγουσιν ἐκ τῶν ξένων ἔργων ὅσα μᾶλλον κολλικεύουσι τὰ ταπεινὰ τοῦ ἀνθρώπου ἔστικτα καὶ τὰς χαμηπεστέρας κλίσεις, καταβαίνουσι δὴλα δὴ πρὸς τὸ ἐπίπεδον τῶν ἐπιμέμπτων ροπῶν, ἀντὶ ν' ἀναβιβάζωσιν αὐτὸ διὰ τῆς ἐκλεκτικότητος πρὸς τ' ἀνώτερα. Τ' ἀποτελέσματα εἶνε προφανῆ.

§§ Τὴν ἐν Ἀωζάνῃ Συνδιάσκεψιν ἐξακολουθοῦσιν ἔτι ἐπασχολοῦντα τὰ ὑψηλά, παγκοσμίου πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ ζωτικότητος, ζητήματα τῶν τοκομεριδίων. Ἡ ἀγωνία, αἱ δοκιμασίαι, οἱ στεναγμοί, οἱ θρήνοι, αὐτῇ ἡ ζωὴ ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων λογίζεται εἰς οὐδὲν ὑπὸ τῶν μεταφραζόντων τὰ πάντα εἰς «κέρδη καὶ ζημίας». Ὡ τλάμων ἀρετὰ! Δόγος ἀρ' ἦσθα !...

§§ Ἐξ ἀφορμῆς ἐπαλλήλων κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας αὐτοκτονιῶν γυναικῶν, τερματισσῶν τὴν ζωὴν των διότι οἱ ἀπατήσαντες αὐτὰς ἄνδρες ἠθέτησαν τὰς πρὸς αὐτὰς ὑποσχέσεις καὶ ὑποχρεώσεις των, ἐφημερίς τις, καυτηριάζουσα τὰ παρ' ἡμῖν κρατοῦντα ἐπὶ τῶν τοιούτων κοινωνικῶν ζητημάτων καὶ ἐξαίρουσα τὰ ἐν ἄλλαις ἀλλαχού νομοθεσίαις τεθεσπισμένα πρὸς προστασίαν τῶν τοιούτων θυμάτων, ἐπάγεται : «Ζητοῦμεν ἴσως φύλλους στ' ἄχυρα ; Ἴσως. Ἄλλ' εἶνε εὐχάριστοι αἱ ἐν μέσῳ πολλῆς πολιτικοῦ παρηνθίσεις». Ἄλλὰ δὲν εἶνε, τέλος πάντων, δι-

νατὸν νὰ ἐκλιπαρηθῇ αὐτῇ ἡ ἀπεραντολόγος πολιτολογία τοῦ ἑλληνικοῦ τύπου νὰ παραχωρήσῃ ὀλίγον λευκὸν χώρον διὰ περισσοτέρας τοιαύτας «παρηνθίσεις» εἰς τὰς ἐφημερίδας πρὸς διαπραγματεύσιν σπουδαιοτάτων καὶ ζωτικωτάτων κοινωνικῶν ζητημάτων, ὁποῖον τὸ ἀνωτέρω, καὶ νὰ στραφῇ οὕτω ἡ προσοχὴ τοῦ κοινῶ εἰς τὰς σοβαρὰς ὄψεις τῆς ζωῆς ; Ἔως πότε ὀλόκληρον τὴν προσοχὴν τῶν Ἑλλήνων θ' ἀπορροφᾷ ὁ ὄχι μόνον ἀπλῶς ἐπιπόλαιος, ἀλλὰ δυστυχῶς καὶ ἐπιβλαβέστατος πολιτολογικὸς ἀβδηρητισμὸς ;

§§ Τὸ αὐτὸ ρητέον ἐξ ἀφορμῆς τῆς κατ' αὐτὰς ἐμφανίσεως δωδεκασελίδου μεγάλου σχήματος καθημερινῆς ἐφημερίδος ἐν Ἀθήναις ἣτις ἐπόμενον ἦτο νὰ ἐξάψῃ τὸν «δημοσιογραφικὸν πυρετὸν» καὶ τῶν ἄλλων ἐφημεριδίων. Τοιοτοτρόπως τεράστια σελίδες πληροῦνται παντὸς εἶδους θεμάτων, συνεντεύξεων, εὐθυμογραφιῶν καὶ ἄλλων εἰδησιογραφικῶν ποικιλιῶν ὑποκνίζουσάν τὴν ἐλαφρὰν τοῦ ἀναγνώστου περιέργειαν. Ἄλλ' ἀφοῦ τόσοι τεράστια δαπάναι γίνονται ἐν τῷ δημοσιογραφικῷ τούτῳ συναγωνισμῷ, δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ στραφῇ ἡ προσοχὴ τῶν δημοσιογραφούντων εἰς σοβαρώτερα θέματα μορφωτικά, διαφωτιστικά, ἐποικοδομητικά, εἰς ἐκλαϊκεύσεις τῶν ἐπιστημῶν, εἰς διαπραγματεύσεις τῶν φλεγόντων σοβαρῶν ζητημάτων τῆς ἡμέρας ὑπὸ εἰδικῶν ; Δὲν ἀξιούμεν βεβαίως πᾶσαι αἱ στηλαὶ τῶν ἐφημεριδίων νὰ μεταβληθῶσιν εἰς ἔδρας καὶ ἀμβωνας. Μεταξὺ ὁμως τῶν χειμάρρων τῆς δωδεκασελίδου ἐλαφρολογίας δὲν θὰ ἔπρεπε ν' ἀφιερῶσιν στήλαις τινες καὶ εἰς ἐκλαϊκευμένην σπουδαιολογίαν ;

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ὁ Σεβ. Δυρραχίου ἀναφέρει τῇ Ἰ. Συνόδῳ ὅτι τὸ ἐν Κων]πόλει Πανορθόδοξον Συνέδριον ἀπεφάσισε τὴν μεταβολὴν τοῦ Ἡμερολογίου καὶ τὸν γάμον τῶν ἐν χηρείᾳ Ἱερῶν καὶ Διπλῶν, ἀναγνωρίζοντο αὐτοῖς τοῦ δικαιώματος τοῦ συνάπτειν γάμον ὑπὸ τινος περιρισμοῦς. Τὸ Συνέδριον ἐκήρυξεν ἡτῆ τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ.

—Ὡς αὐτῶς ὁ Σ. Δυρραχίου ἀπέστειλε τηλεγράφημα περὶ τῶν λαβόντων χώραν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις κατὰ τοῦ Πατριάρχου καὶ ἀντίγραφον τοῦ ὑπὸ τοῦ Πανορθόδοξου Συνεδρίου ἀποσταλέντος ἐγγράφου πρὸς τοῦ ἐν Κων]πόλει Ἀρμενίας τῆς Σερβίας καὶ τῆς Ρουμανίας, ἐν ᾧ περιγράφονται ταῦτα λεπτομερῶς.

—Ὁ Παν. Πατριάρχης Κων]πόλεως διὰ τηλεγραφικῶτος εὐχαριστεῖ τὴν Ἰ. Σύνοδον διὰ τὴν ἐπιηλωθεῖσαν αὐτῷ συμπαθείαν ἐπὶ τοῖς γεγονόσι.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΘΗΝΩΝ

—Διωρίσθη ἱεροψάλτης τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῶν Ταξιαρχῶν (Π. Ἀγορᾶς) ὁ Βίτος Δημόπουλος.

—Διωρίσθη προσωρινὸς ἐφημέριος τοῦ Α'. Νεκροταφείου ὁ Αἰδ. Χρήστος Κόλιας.

—Διωρίσθη προσωρινὸς Ἱεροδιάκονος τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἀγ. Κωνσταντίνου (Ὁμονοίας) ὁ ἱεροδ. Κ. Παπακαλλίτικος.

Φ. Θ. ἀντί τοῦ ἀπολυθέντος ἱεροδ. Ἀδερκίου Παπαδοπούλου.

— Ἐχορηγήθη τρίμηνος ἄδεια ἀπουσίας εἰς τὸν ἐφημέριον τοῦ ἐν Πειραιεὶ ἱεροῦ ναοῦ Ἀγ. Κωνσταντίνου Γ. Πειρουανάκη.

Τῇ παρελθούσῃ Πέμπτῃ (21) ὁ «Ἱερὸς Σύνδεσμος» ἐώρτασε τὴν ἐπέτειον τῆς ἰδρύσεως αὐτοῦ. Τῇ προηγουμένῃ ἐν τῷ ἐνταῦθα Μητροπολιτικῷ Ναῷ ἐτελέσθη μέγας ἑσπερινὸς ὑφ' ὄλου τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου· τὴν ἀκολουθίαν ἔψαλε μέγας χορὸς ἐξ ἱεροψαλτῶν Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς. Τῇ ἐπομένῃ ἐγένετο πανηγυρική λε. τουργία ἐν τῷ αὐτῷ Ναῷ ὑπὸ τοῦ Μακαριώτατου ἐν μέσῳ πλήθους εὐσεβῶν. Εἰς τὸ Κοινωνικὸν ὁμίλησεν ἀπὸ μέρους τοῦ Ἱεροῦ Συνδέσμου ὁ ἐκ τῶν Συμβούλων αὐτοῦ αἰδουσιμολ. κ. Λουκάς Παπαναστασίου, ἐξάρας τὴν σκοπιμότητα τῆς Ἐνώσεως τοῦ Κλήρου καὶ τὰς ὀργανωμένας προσπάθειάς αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς οἰκονομικῆς καὶ ἠθικῆς βελτιώσεως τῆς θέσεως αὐτοῦ. Ἐπηκολούθησε δοξολογία χοροστατούντος τοῦ Μακαριώτατου, κατ' ἣν παρέστησαν πάντες οἱ ἐν τέλει καὶ ἀντιπρόσωπος τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως. Ὁ Μακ. ἀνέπεμψεν εὐχὴν ὑπὲρ τῆς μακαρίας ψυχῆς τοῦ ἀοιδίου ἱδρυτοῦ τοῦ «Ι. Συνδέσμου» Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Γερμανοῦ καὶ ὑπὲρ τῶν μελῶν αὐτοῦ. Μετὰ ταῦτα ἐγένετο δεξίωσις ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Μεγάλῳ, ἐν ἣ παρήσαν αἱ Ἀρχαί, οἱ Σεβασμ. Συνοδικοὶ Σύεδροι, οἱ παρεπιδημοῦντες Ἀρχιερεῖς, Ἀρχηγοὶ ξένων φιλανθρωπικῶν ἀποστολῶν Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς καὶ ὁ Ἱερὸς Κλήρος. Κατ' αὐτὴν ὁμίλησαν ὁ Μακ. Μητροπολίτης, δι' ἐπικαίρου προσλαλίας ἐξιστορήσας τὴν δρᾶσιν τοῦ «Ἱεροῦ Συνδέσμου» καὶ εὐχηθεὶς εὐρεΐαν καὶ καρποφόρον τὴν χριστιανικὴν αὐτοῦ ἐργασίαν ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ. Ἀκολουθῶν προσεφώνησεν ἀπὸ μέρους τοῦ «Ι. Συνδέσμου» ὁ ἀντιπρόεδρος αἰδ. κ. Βλυσίδης, ἀπὸ μέρους τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ὁ Κοσμήτωρ αὐτῆς ἔλλογ. καθηγητῆς κ. Ἰωάννης Μεσολωρᾶς καὶ ἀπὸ μέρους τοῦ λαοῦ ὁ κ. Ἠλίας Καλλιστρατος, ἀπὸ μέρους δὲ τοῦ «Ἱεροῦ Συνδέσμου» ὁ αἰδουσιμολ. κ. Γεράσιμος Ποταμιάνος ἀγγλιστὴ προσεφώνησε τοὺς ξένους ὀργανωτάς. Ἡ τελετὴ ἔληξεν ὑπὸ τὰς θεματὰς ἐπευχᾶς τῶν παρισταμένων.

— Τὸ παρελθὸν Σάββατον (23) ὁ Μακαριώτατος Μητροπολίτης προσκληθεὶς παρηκολούθησε τὰς ἐξετάσεις τῶν θρησκευτικῶν τοῦ ἐν Ἀθῆναις Ρωσικοῦ Προγυμνασίου.

— Μεταβάς ὁ Μακαριώτατος εἰς Αἴγινα πρὸς ἐπίσκεψιν καὶ εὐλογίαν τοῦ ποιμνίου ἀφίκετο ἐκεῖ τὴν ἑσπέραν τοῦ Σαββάτου γενόμενος ἐπισήμως δεκτὸς ὑπὸ τοῦ λαοῦ τῆς νήσου καὶ ὠδηγήθη εἰς τὸν καθεδρικὸν ναόν, ἔνθα προέστη τοῦ ἑσπερινοῦ ὁμιλήσας πρὸς τὸν λαόν. Τὴν ἐπαύριον ἐτέλεσε τὴν θείαν λειτουργίαν διδάξας πάλιν τὸν λαόν, ἐπεσκέφθη τὸ Νοσοκομεῖον καὶ τὰς φυλακὰς, ἀπευθύνας μακρὰν παραίνεσιν πρὸς τοὺς φυλακισμένους. Τὴν Δευτέραν ἐτέλεσε τὴν θείαν λειτουργίαν ἐν τῇ Γυναικειᾷ Μονῇ τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ τὴν Τρίτην ἐν τῇ τῶν ἀνδρῶν Μονῇ τῆς Κοιμήσεως, προέβη δὲ καὶ εἰς ἐξέτασιν τῶν κατ' αὐτήν, προσκαλέσας εἰς Αἴγινα ἀνώτερον ὑπάλληλον τοῦ Γ.Ε.Ταμεῖου. Ἐκ τῆς τελευταίας ταύτης Μονῆς μετέβη καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς νήσου, παντοχοῦ γενόμενος δεκτὸς μετ' ἀπειροῦ σεβασμοῦ. Τὴν Τετάρτην προπεμφθεὶς ὑπὸ τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ τῆς νήσου ἐπανεκάμψεν εἰς Ἀθήνας.

ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΗΣ «ΕΝΩΣΕΩΣ»

Τὴν 22αν λήγοντος συνήλθεν εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς συνέλευσιν ἡ ὀλομέλεια τῆς «Ἐνώσεως τῶν Χριστιανικῶν Σωματείων» ἐν τῇ ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Μεγάλῳ Μ. Αἰθούσῃ. Κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην παρέστη καὶ ἡ Α. Μακαριότης ὁ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν, ὅστις ἐξήρα τὴν μεγάλην σημασίαν καὶ τὴν σκοπιμότητα ἣν ἐνέχει ἡ ἰσχυρὰ αὕτη ἔνωσις, τονίσας ὅτι δέον νὰ ἐπιδιώξη αὕτη τὴν ἐπιτέλεσιν τοῦ ὕψηλοῦ αὐτῆς σκοποῦ, ἐπὶ τοῦ πεδίου πάντοτε τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τε τῆς ζώσης διδασκαλίας τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν καὶ τοῦ παραδείγματος τῶν μελῶν αὐτῆς. Ἐκ μέρους τῆς Διοικήσεως Ἐπιτροπῆς ὁ κ. Ι. Παπαδόπουλος ἀνέπτυξε δι' ὀλίγων τὸν τρόπον τῶν ἐργασιῶν, διὰ τῶν τοιούτων γενικῶν συνεδριῶν τῆς Ἐνώσεως, τονίσας ὅτι ἅπαντα τὰ μέλη δέον νὰ ἔχωσιν ὑπ' ὄψει ὅτι ὀφείλουσι ν' ἀποδώσι συντελεσται τῆς ἠθικῆς ζωῆς, ἣν ἀναλαμβάνουσι νὰ ἐμπεδώσωσι παρὰ τῇ ἑλλην. κοινωνίᾳ. Ἡ ἔνωσις, εἶπε μεταξὺ τῶν ἄλλων, σκοπεῖ τὸ μὲν νὰ ἐρευνήσῃ ἐμπεριστατωμένως ἅπαντα τὰ ἠθικὰ ζητήματα, ἅτινα καθιστῶσι προβληματικὴν τὴν κοινωνικὴν ζωὴν, τὸ δὲ νὰ κεραινωθῇ περὶ τῶν μέσων τῆς ἠθικῆς ἀναμορφώσεως τῆς κοινωνίας, ἅτινα δι' ὀπομημάτων πρὸς τὴν Σὴν Κυβέρνησιν θέλει συστήσῃ, πρὸς νομιμοποίησιν αὐτῶν, διὰ τῆς ἀναγραφῆς αὐστηρῶν διατάξεων ἐν τῷ ποινικῷ κώδικι· ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς δὲ τούτων θὰ ἐπαγρυπνῇ πάντοτε ἡ «Ἐνωσις».

Οἱ ὀριζόμενοι ἐκ τῶν προτέρων ὑπὸ τῆς διοικήσεως Ἐπιτροπῆς ῥήτορες, ἀναπτύσσοντες ἐπὶ τὴν κεκανονισμένην ὥραν τὸ θέμα τῶν, θὰ ὑποδεικνύωσιν ἐν τέλει τὰ μέσα τῆς ἐπανορθώσεως, ἐπὶ τῶν μέσων δὲ τούτων θ' ἀποφαίνονται ἡ Διοικ. ἐπιτροπὴ, μετὰ τὴν ἐξάντηλσιν τοῦ θέματος συντάσσουσα τὸ σχετικὸν ψήφισμα, ὅπερ θὰ ὑπεβάλλῃ τῇ ὀλομέλειᾳ.

Ὡς πρῶτον θέμα ὤρισται ἡ βλασημία καὶ τὰ μέσα τῆς καταπολεμήσεως αὐτῆς. Ἐπ' αὐτοῦ δὲ κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίαν ὁμίλησε ὁ αἰδ. κ. Γ. Μακρῆς.

Οὐδὲν τῶν Σωματείων θὰ δύναται νὰ ἐνεργήσῃ αὐτοδούλως, ἐπὶ γενικῶν ζητημάτων, τοῦτο δὲ ἵνα μὴ προσβάλλῃται ἡ προγραμματικὴ ἀνάπτυξις τοῦ ἔργου τῆς Ἐνώσεως, οὐδ' ὁ ὕψηλός αὐτῆς σκοπός, ὅν θὰ ἐπιδιώξη διὰ τῶν νομιμωτέρων καὶ λογικωτέρων μέσων.

Αἱ γενικαὶ συνελεύσεις τῆς «Ἐνώσεως» θὰ ὦσι τακτικαί, ἵνα κατευθύνῃται δι' αὐτῶν στενῶς ἡ ἀρεσάμενη θρησκευτικὴ κίνησις.

Μετὰ μικρὰν διεξοδικὴν συζήτησιν ἐπὶ τιμῶν λεπτομερειῶν ὁ Μακαριώτατος ἐγκρίνας πλήρως τὰς σκέψεις ταύτας ἐπὶ τῆς δράσεως τῆς «Ἐνώσεως» ἐπηυλόγησε τὴν ἀπαρχὴν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς εὐχηθεὶς τὴν παρὰ Θεοῦ εὐλογίαν καὶ πᾶσαν προκοπὴν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς χριστιανικῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας.

ΠΑΓΚΛΗΡΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ

Τὴν παρ. ἑβδομάδα συνήλθεν εἰς Γενικὴν Συνέλευσιν οἱ πληρεξούσιοι τῆς Παγκληρικῆς Ἐνώσεως τῶν «Ἱερῶν Συνδέσμων» τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Μετὰ τροποποίησιν τοῦ καταστατικοῦ ὁ Μακαριώτατος

Μητροπολίτης Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομος ὡς Πρόεδρος τῆς Παγκληρικῆς προσεφώνησε τοὺς αἰδεσιμ. πληρεξουσίους ἐξάρας τὴν εὐρείαν ἀποστολὴν αὐτῆς ἐν σχέσει πρὸς τὰ σπουδαία προβλήματα τοῦ κλήρου, ἀνέλυσε δὲ τὴν παρασκευασθεῖσαν ἐφημεριακὴν νομοθεσίαν συστήσας ἐνθέρμως, ἵνα ὁ κλήρος συντονισθῇ τὰς ἐνεργείας του ὑπὲρ τῆς ἐξυψώσεως τῆς θέσεώς του. Τὸν Μακαριώτατον ἠὲ χαρίστησεν ἀπὸ μέρους τοῦ Ἱ. Κλήρου ὁ αἰδεσιμολ. κ. Α. Παπαναστασίου, ἐκφράσας τὴν βεβαίαν ἐλπίδα, ὅτι ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν Του ἡ ἔνωσις τοῦ Κλήρου θὰ ἀναχθῇ εἰς νέους ὀρίζοντας δράσεως ἐπ' ἀγαθῇ τῆς Ἐκκλησίας. Ἀκολούθως ἀποχωρήσαντος τοῦ Μακαριωτάτου ἡ συνέλευσις εἰς ἐπανειλημμένας συνεδριάσεις ἐξήτασε καθ' ὅλας τὰς ἀπόψεις τὸ ἐφημεριακὸν ζήτημα, ἀνέθηκε δὲ εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἵνα ἐργασθῇ συντόμως ὑπὲρ τῆς ταχείας ἐπιψηφίσεως τοῦ ἐνοριακοῦ Νόμου. Τέλος ἡ Συνέλευσις ἐξέδωκε ψήφισμα εὐχαριστιῶν πρὸς τὸν Πρωθυεράρχην τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὸν ἀγῶνα Του ὑπὲρ ἐξυψώσεως τοῦ Κλήρου. Παρουσιασθέντες δὲ οἱ πληρεξούσιοι ἐνώπιον τῆς Μακαριότητός Του ἀνέγνωσαν τὸ ψήφισμα καὶ ἐζήτησαν τὰς εὐλογίας Του, ζητήσαντες ἅμα τὴν ἄξιαν ὅπως καλέσωσιν κατ' Ὀκτώηριον Συνέδριον διὰ τὴν μελέτην τῶν ζητημάτων τῶν ἐνδιαφερόντων τὸν Ἱερὸν Κλήρον. Ὁ Μακαριώτατος προσεφώνησε τοὺς παρστωτάς ἐκφράσας τὴν ἐπιθυμίαν ἵνα ὁ κλήρος ἀποβῇ παράγων τῆς κοινωνικῆς ἀναγεννήσεως καὶ ἐντειλάμενος ὅπως οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Ἐπαρχιῶν, μεταδώσωσι ταῦτα καὶ πρὸς τοὺς ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις ἐν Χριστῷ ἀδελφούς των.

NEA BIBLIA

[Ἡ «Ἐκκλησία», βιβλιογραφεῖ πᾶν σύγγραμμα, οὗ ἀντίτυπον στέλλεται πρὸς τὴν Διεύθυνσιν].

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νικαίας κ. Βασίλειος ἐξέδωκεν εἰς ἴδιον τευχίδιον τὴν ἐν τῷ Πανορθόδοξῳ Συνεδρίῳ διατυπωθεῖσαν ἐν ὑπομνήματι γνώμην αὐτοῦ περὶ τοῦ γάμου τῶν κληρικῶν. Ἡ Α. Σ. φρονεῖ, ὅτι ἐκ πάντων τῶν ὑπὸ τὴν κρίσιν τοῦ Πανορθόδοξου Συνεδρίου τεθέντων ζητημάτων τὸ σπουδαιότερον ἦτο τὸ ζήτημα τοῦ γάμου ἐν γένει, εἰπὼν δὲ περὶ αὐτοῦ γενικὰ τινα καὶ στρέφων τὸν λόγον εἰς τὰ τοῦ γάμου τῶν κληρικῶν διατυποῦ τὴν γνώμην, ὅτι οἱ χηρεύσαντες κληρικοὶ δύνανται, μένοντες ἐν τῷ ἱερατικῷ αὐτῶν ἀξιώματι, νὰ νυμφεῖωνται τὸ δεύτερον, χωρὶς τοῦτο ἰὰ προσκρούσῃ πρὸς τὸ πνεῦμα τῶν ἐκκλ. κανόνων, προκειμένου δὲ περὶ τῶν ἀρχιερέων γνωμοδοτεῖ ὅτι ἐπιβάλλεται καὶ περὶ αὐτῶν πρόνοια, λαμβανομένου, ὡς βάσεως, τοῦ πάντοτε ὑγιαίνοντος φιλελευθέρου καὶ συντηρητικοῦ πνεύματος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἥτις οὐσιωδῶς πάντοτε διαφωνεῖ πρὸς πᾶσαν πίεσιν καὶ ὑποδούλωσιν τῆς ἠθικῆς καὶ λογικῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου. Δύναται λοιπὸν καὶ ὀφείλει ἡ Ἐκκλησία νὰ θεραπεύσῃ καὶ ἐν τούτῳ τὴν ὑπερ-

βάλλουσαν ἀσθηρότητα, ἐπαναφέρουσα τὸν ἐκκλησιαστικὸν βίον εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀγίαν ἐλευθερίαν, μήτε τῆς ἀγαμίας, μήτε τοῦ γάμου ἐπιβαλλομένων, ἀλλ' ἕκαστου πολιτευομένου ὡς ἡ συνειδησίς καὶ ἡ ἠθικὴ αὐτοῦ ἐπιτρέπει. Δύνανται δὲ ταῦτα, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Σεβ. Νικαίας, ἀπὸ τοῦδε νὰ θεσπισθῶσι ἐν τῇ καθ' ὅλου Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ εἴτε διὰ κοινῆς ἀποφάσεως τῶν ἐπὶ μέρους Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν μετ' ἐγγραφον μεταξὺ αὐτῶν προσυεννόησιν διὰ τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχείου, εἴτε συγκαλουμένης ἐν καιρῷ, τὸ ταχύτερον, Οἴκουμηνικῆς Συνόδου.

γ. π.

Σπ. Π. Λάμπρου. Παλαιολόγια καὶ Πελοποννησιακὰ τόμ. Α'.

ὑπὸ τῆς «Ἐπιτροπῆς τῆς ἐκδόσεως τῶν καταλοίπων» τοῦ ἀειμνήστου καθηγητοῦ ἐξεδόθη εἰς νέαν ἐκδοσιν ὁ πρὸ δεκαετίας ἤδη τὸ πρῶτον ἐκδοθεὶς ἀ. τόμος σπουδαιότητος διὰ τε τὴν πολιτικὴν καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Βυζαντίου κατὰ τὴν πολυκύμαντον καὶ κρίσιμον περίοδον τῆς Δυναστείας τῶν Παλαιολόγων συγγράμματος. Ὁ α'. καὶ δύο ἢ τρεῖς τῶν ἐπομένων τόμων θὰ περιλάβωσι τὰς πηγὰς τῆς ἱστορίας ταύτης, ἤδη ἐκδομένα, κατὰ τὸ πλεῖστον ὅμως ἀνέκδοτα συγγράμματα, ποιήματα, ἔγγραφα κτλ.

Ἡ νέα ἐκδοσις ἔγινεν ἐπιμελέστατα, πλουτισθεῖσα διὰ καλοῦ πρὸς τὸ γ ο υ (σελ. 68) αὐτοῦ τοῦ πολυγράφου καὶ ἀκαταπονήτου συγγραφέως, δι' ἐπιμέτρος, περιλαμβάνοντος ἐν μέρει ἀνέκδοτον «ἐπιστολὴν Μάρκου τῷ Εὐγενικοῦ πρὸς τὸν αὐτοῦ». Ἰωάννην (γρ. Μανουῆλ) Παλαιολόγον». τοῦ αὐτοῦ «ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Πάπαν Εὐγένιον τὸν δ.', ἀνέκδοτον «Εὐχαριστήριον λόγον» Ἰωάννου τοῦ Εὐγενικοῦ, καὶ ἀνατύπωσιν τῆς «πρὸς τὴν ἐν Βασιλείᾳ σύνεδρον» προσφωνήσεως ἀνω νόμου (γρ. Ἰσιδώρου ἡγουμένου τῆς μονῆς τοῦ ἁγ. Δημητρίου τοῦ εἰτα μητροπολίτου Κιέβου καὶ καρδινάλιου). Συμπληροῦνται δ' ἡ νέα ἐκδοσις διὰ προσθήκης «Διορθωτέων καὶ προσθετέων», ὀφειλομένων εἰς τὸν κ. Ἱ. Βογιατζίδην, δι' ὧν ἐπανορθοῦται αἱ ἑλλείψεις τῆς α', ἐκδόσεως καὶ τὸ ὅλον διδλὸν ἀποβαίνει πολυτιμωτάτη συμβολὴ εἰς τὴν Ἑθνικὴν ἡμῶν ἱστορίαν, εἰς τὴν μελέτην τῆς ὁποίας εἶχεν ἀφιερῶσει τὸν μακρὸν καὶ καρποφόρον ἐπιστημονικὸν αὐτοῦ βίον ὁ ἀειμνήστος Σ. Λάμπρος. Α. Δ.

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ
ΤΡΙΚΚΗΣ ΚΑΙ ΣΤΑΓΩΝ ΠΟΥΛΚΑΡΠΟΣ
ΑΡΧΙΜ. ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΡΟΥΜΠΑΝΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΑΘΗΝΑΙ, ΜΕΓΑΡΟΝ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ
ΕΝΤΕΥΞΕΙΣ 6-7 μ. μ.

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ } ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΡΧ. 30
} ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΦΡ. ΧΡ. 30

Διὰ τοὺς φοιτητάς, τοὺς ἱεροσπουδαστάς καὶ
τοὺς μαθητάς τὰ ἡμίσην

Τύποις «Φοίνικος», Σταδίου 38, Ἀθήναι